

FLPP
FUNDAMENTĀLIE UN
LIETIŠĀIE PĒTĪJUMU
PROJEKTI

BIOR

PĀRTIKAS DROŠĪBAS, DZĪVNIĒKU VESELĪBAS
UN VIDES ZINĀTNISKAIS INSTITŪTS

Rīcība ar izkārnījumiem, izlietotājiem pakaišiem, līķiem un citiem atkritumiem

Projekts Izp-2018/2-0109 «Zoonozes Q-drudža ietekme uz
slaucamo govju reprodukciju un risinājumi slimības
sastopamības samazināšanai un dzīvnieku ilgtspējīgai
izmantošanai»

MARTA LOČMELE,
VETERINĀRĀRSTE

Coxiella burnetii nonākšana apkārtējā vidē

- *C. burnetii* mazo šūnu variants (SCV) un mazo blīvo šūnu variants (SDC) ir izteikti izturīgi pret apkārtējās vides faktoriem
- to praktiski neietekmē ne izžūšana, ne biežāk izmantoto dezinfekcijas līdzekļu lietošana
- Baktērija ārējā vidē spēj izdzīvot ilgu laiku un organiskajam materiālam izžūstot veidojas putekļi, ar kuru palīdzību *C. burnetii* sporām līdzīgās infekciozās daļiņas nonāk gaisā un izplatās aerosolu veidā

Kūtsmēslu apsaimniekošana

- Jāizvairās no svaigu kūtsmēslu izvešanas uz laukiem
- ieteicams tos kompostēt vismaz 90 dienas pirms izvešanas
- Ja nav iespējas kūtsmēslus kompostēt vismaz 90 dienas, var veikt kūtsmēslu dezinfekciju, izmantojot dzēstos kaļķus vai 0,6% kalcija cianamīdu (Šo dezinfekcijas līdzekļu efektivitāte pierādīta tikai šķidro kūtsmēslu apstrādē (Rodolakis, 2009))
- pēc kūtsmēslu izvešanas laukus nepieciešams uzreiz uzart
- kūtsmēslus jāizved tikai uz mitras augsnes un dienās, kad ir bezvējš

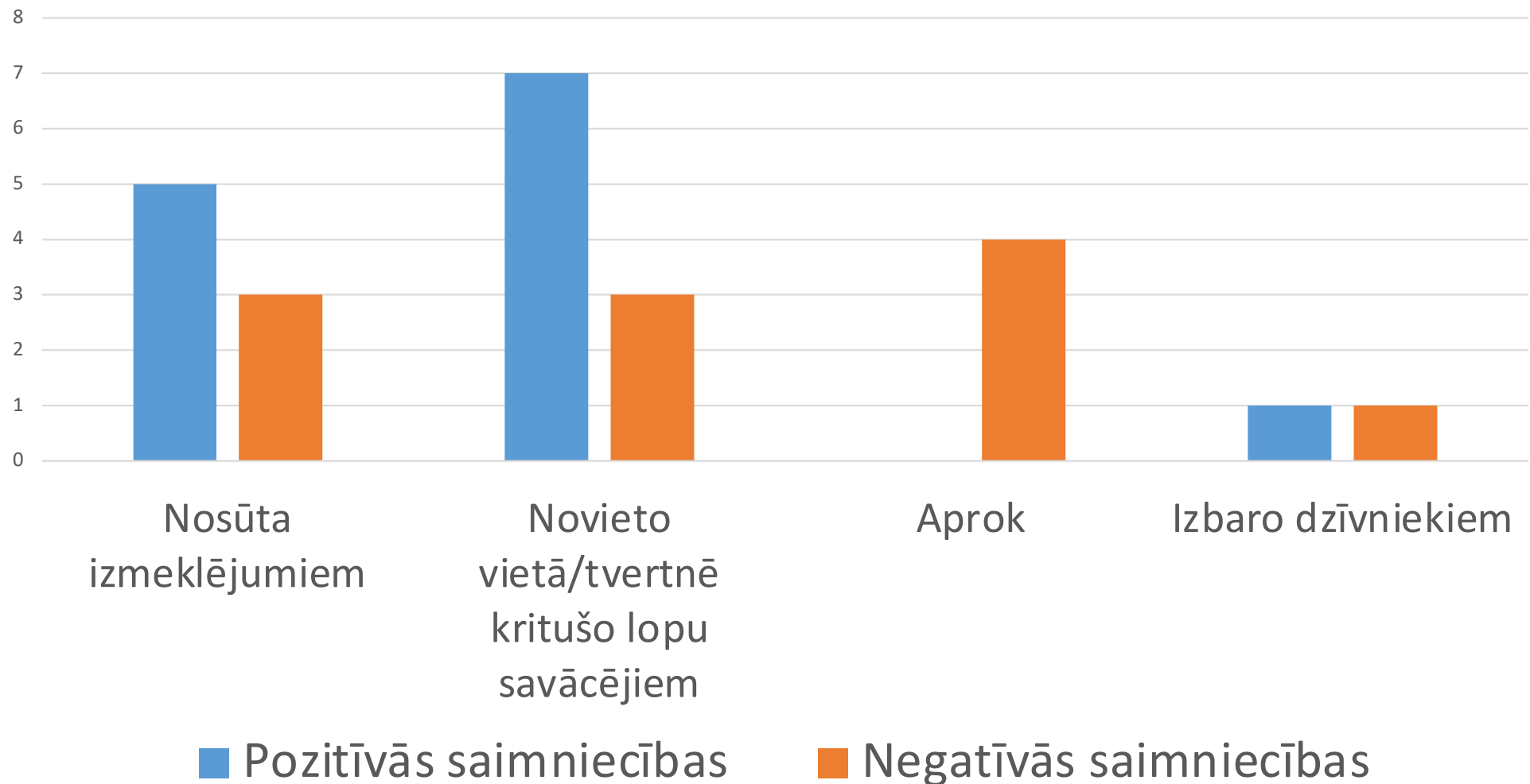
Rīcība aborta gadījumā

- Aborta gadījumā abortēto augli un dzemdību produktus (placenta, šķidrumi) nekavējoties jāaizvāc un jānoglabā slēgtā tvertnē, lai izvairītos no aerosolu veidošanās
- Augli vai tā daļas jānosūta laboratoriskai izmeklēšanai

Rīcība aborta gadījumā aptaujātajās saimniecībās

Rīcība ar abortētu augli un tā augļa segām

Vides apstākļi

- Jāsamazina sausas augsnes un putekļu veidošanos ap riska zonām novietnē, t.i. ap demdību zonu, lai novērstu aerosolu veidošanos un izplatību
- Putekļu veidošanos var novērst ar apkārtnes laistīšanu sausos periodos

Kontaminācijas samazināšana

- *C.burnetii* mazais šūnu variants un mazais blīvais šūnu variants ir ne tikai ļoti izturīgi apkārtējā vidē, bet arī pret daudziem komerciāli pieejamiem dezinfekcijas līdzekļiem, karsēšanu, spiedienu un izžūšanu
- Ņemot vērā ierosinātāja izturību ārējā vidē, nepieciešams kontaminētos materiālus (dzemdību, aborta materiāli, pakaiši u.c.) nekavējoties aizvēkt un iznīcināt vai atbilstoši noglabāt

Kontaminācijas samazināšana

- Riska zonu, piemēram, dzemdību zonas, standarta tīrīšana, mazgāšana ar mazgāšanas līdzekļiem un skalošana ar lielu daudzumu ūdens ievērojami samazina aerosolu veidošanās un slimības izplatības risku
- Vajadzētu izvairīties no aerosolu veidošanās tīrīšanas un mazgāšanas laikā, tāpēc nav ieteicams pakaišu aizvākšanā izmantot lapu pūtējus un mazgāšanai augstspiediena mazgāšanas ierīces

Kontaminācijas samazināšana

- Situācijās, kad apstākļi liedz veikt pilnīgu tīrīšanu, jācenšas koncentrēties uz visvairāk kontaminēto materiālu aizvākšanu – placentu, dzemdību šķidrumiem un abortēto augli aborta gadījumā

Tīrīšana, dezinfekcija

- Personālam, kas veic riska zonu tīrīšanu un mazgāšanu, nepieciešams ievērot biodrošības prasības (acu un mutes aizsega valkāšana, apģērba maiņa pēc tīrīšanas, mazgāšanas), lai samazinātu iespēju inficēties un pārnest slimības ierosinātāju citiem uzņēmīgiem organismiem

Dezinfekcijas līdzekļi, kas ir efektīvi riska zonu apstrādei pēc (Plummer et al, 2018) uzskaitīti tabulā:

Dezinfekcijas līdzekļa veids	Iedarbība
Četraizvietotos amonija savienojumus saturoši dezinfekcijas līdzekļi	Pilnīga inaktivācija pēc 30 minūtēm kontakta laika
70% Etanols	Pilnīga inaktivācija pēc 30 minūtēm kontakta laika, bet nepieciešama atkārtota aplikācija, dēļ straujas izgarošanas
1% Peroksīds	Samazina infekciozitāti par >90% pēc 30 minūtēm kontakta laika
1% Hipohlorīts	Samazina infekciozitāti par >90% pēc 30 minūtēm kontakta laika

Paldies par uzmanību!